

KOLLEKTIIVNE VASTUVÄIDE

Kaitseministeeriumile
Keskkonnaametile
Riigimetsa Majandamise Keskusele (RMK)
Alutaguse Vallavalitsusele

Kollektiivne vastuväide Alutaguse rahvusparki kavandatava linnuvaatlustorni rajamise kohta

Meie, allakirjutanud Ketsemani, Jaama külade ja Alutaguse piirkonna elanikud, esitame käesoleva kollektiivse vastuväite seoses Alutaguse rahvusparki kavandatava ligikaudu 25 meetri kõrguse linnuvaatlustorni rajamisega ning Kaitseministeeriumi 11.05.2026 kirjas nr **12-4/26/6-2** väljendatud seisukohaga, mille kohaselt Kaitseministeeriumil ei ole vastuväiteid ega täiendavaid ettepanekuid taotluses nimetatud alternatiivsete asukohtade suhtes.

Kohalikud elanikud said kavandatavast projektist ja Kaitseministeeriumi seisukohast teada alles pärast seda, kui projekti algataja Alutaguse jahimajand MTÜ juhatuse liige Romek Luts oli pöördunud Kaitseministeeriumi poole. Enne seda ei olnud piirkonna elanikke kavandatavast tegevusest teavitatud, nendega ei olnud peetud sisulisi arutelusid ning neil puudus võimalus esitada oma seisukohad enne, kui riigiasutus kujundas oma seisukoha kavandatud alternatiivsete asukohtade kohta.

Leiame, et sellise ulatusega rajatise kavandamisel rahvusparki territooriumile ning püsivalt asustatud külade vahetusse lähedusse tuleb kohaliku kogukonna arvamust pidada oluliseks ning see tuleb välja selgitada enne oluliste otsuste tegemist.

Projekti algataja märkis oma Kaitseministeeriumile esitatud pöördumises, et projekt viiakse ellu koostöös **RMK, Keskkonnaameti, piirkonna maa haldajate ja teiste huvitatud osapooltega**. Kohalikele elanikele ei ole teada, mida selline koostöö sisuliselt tähendab, milline on nimetatud asutuste roll projekti ettevalmistamisel ning kas tegemist on üksnes esialgsete konsultatsioonidega või on RMK ja Keskkonnaamet juba aktiivselt projekti kavandamisse kaasatud.

Seetõttu palume RMK-l ja Keskkonnaametil selgitada oma rolli käesolevas projektis, sealhulgas millises ulatuses on nad osalenud projekti ettevalmistamisel, milliseid seisukohti või hinnanguid on nad seni kujundanud ning milliseid edasisi tegevusi on kavandatud.

Kohalike elanike peamised mured

Planeeritav linnuvaatlustorn paikneb vahetus läheduses Ketsemani ja Jaama küladele ning mõjutab otseselt piirkonna elukeskkonda.

Elanike hinnangul võib torni rajamine kaasa tuua:

- piirkonna senise rahu ja privaatsuse olulise vähenemise;
- külastajate arvu märkimisväärse kasvu;
- liikluskoormuse suurenemise kohalikel teedel;
- prügi, müra ja muude häiringute suurenemise;

- täiendava koormuse kaitsealusele looduskeskkonnale;
- negatiivse mõju piirkonna maastikupildile.

Alutaguse rahvuspargi üks suurimaid väärtusi on selle looduslik vaikus, vähene inimõju ning võimalus kogeda puutumatut looduskeskkonda. Kohalike elanike hinnangul ei ole kõrge turismitaristu rajamine nende väärtustega kooskõlas.

Julgeolekuaspekt

Täiendavat muret tekitab asjaolu, et kavandatav rajatis oleks ligikaudu 25 meetri kõrgune ning paikneks Eesti idapiiri vahetus läheduses, võimaldades ulatuslikku vaadet ümbritsevale piirkonnale.

Arvestades Venemaa jätkuvat sõda Ukraina vastu ning viimaste aastate sõjaliste konfliktide kogemust, kus mehitamata õhusõidukeid (droonid, UAV-d) kasutatakse laialdaselt nii luureks, sihtmärkide tuvastamiseks kui ka navigeerimiseks, leiame, et sellise rajatise võimalikku mõju riigikaitsele ja julgeolekule tuleb hinnata eriti põhjalikult.

Kõrge ja hästi nähtav rajatis riigipiiri vahetus läheduses võib kujutada endast maastikul selgelt eristatavat orientiiri. Seetõttu peame oluliseks mõista, kas seisukoha kujundamisel hinnati ka võimalikke riske, mis võivad kaasneda sellise objekti olemasoluga tänapäevases julgeolekukeskkonnas, sealhulgas selle võimalikku kasutamist visuaalse orientiirina või muul viisil mehitamata õhusõidukite navigeerimise hõlbustamiseks.

Me ei sea kahtluse alla Kaitseministeeriumi pädevust ega tehtud otsuse põhjendatust, kuid soovime saada selgitust, milliseid asjaolusid, andmeid ja riskihinnanguid arvestati enne seisukoha kujundamist, mille kohaselt Kaitseministeeriumil ei ole vastuväiteid taotluses nimetatud alternatiivsete asukohtade suhtes.

Täiendavad asjaolud

Kohalike elanike tähelepanu on pälvinud asjaolu, et projekti algataja Romek Luts on ettevõtte Stärke OÜ asutaja ja omanik. Avalikult kättesaadava teabe kohaselt tegutseb ettevõtte muu hulgas kaitse- ja strateegilise otstarbega toodete valdkonnas.

Me ei tee sellest asjaolust mingeid järeldusi ega esita etteheiteid, kuid peame vajalikuks küsida, kas nimetatud asjaolu oli teada ning kas seda arvestati taotluse läbivaatamisel ja Kaitseministeeriumi seisukoha kujundamisel.

Palume Kaitseministeeriumil selgitada:

1. Milliseid asjaolusid, andmeid ja hinnanguid arvestati taotluses nimetatud alternatiivsete asukohtade läbivaatamisel ning seisukoha kujundamisel, et Kaitseministeeriumil ei ole nende suhtes vastuväiteid;
2. Kas hinnati kavandatava ligikaudu 25 meetri kõrguse rajatise võimalikku mõju riigikaitse ja julgeoleku seisukohast, arvestades selle kõrgust, nähtavust ning võimalikku kasutust vaatluspunktina;
3. Kas seisukoha kujundamisel võeti arvesse piirkonna kohalike elanike huve ning asjaolu, et neid ei olnud enne seisukoha andmist kavandatavast projektist teavitatud;

4. Kas projekti algataja kohta olemas olnud teave, sealhulgas tema ettevõtlusalane tegevus, oli Kaitseministeeriumile teada ning kas sellel oli mingit tähtsust taotluse läbivaatamisel;
5. Kaaluda oma seisukoha uuesti läbivaatamist juhul, kui ilmnevad uued asjaolud või selgub, et kohalike elanike õigustatud huve ei olnud võimalik seisukoha kujundamisel piisavalt arvesse võtta.

Palume RMK-l selgitada:

1. Kas RMK osaleb kavandatava linnuvaatlustorni projekti ettevalmistamises või elluviimises ning milline on RMK roll selles projektis.
2. Millises ulatuses on RMK teinud koostööd projekti algatajaga ning milliseid tegevusi see koostöö on hõlmanud.
3. Kas RMK on andnud projekti kohta seisukohti, soovitusi või kooskõlastusi ning kui jah, siis millises menetluse etapis.
4. Kas RMK hinnangul on kavandatav rajatis kooskõlas Alutaguse rahvusparki kaitse-eesmärkide ning piirkonna looduskeskonna säilitamise põhimõtetega.

Palume Keskkonnaametil selgitada:

1. Kas Keskkonnaamet osaleb kavandatava linnuvaatlustorni projekti ettevalmistamises või elluviimises ning milline on Keskkonnaameti roll selles projektis.
2. Millises ulatuses on Keskkonnaamet teinud koostööd projekti algatajaga ning milliseid küsimusi on selle koostöö käigus arutatud.
3. Kas Keskkonnaamet on projekti suhtes juba kujundanud seisukoha või andnud hinnanguid kavandatava rajatise sobivuse kohta.
4. Millised menetlused, mõjuhinnangud ja kooskõlastused on veel tegemata ning millises etapis on võimalik kohalikel elanikel oma seisukohti esitada.

Palume Alutaguse Vallavalitsusel selgitada:

1. Kas Alutaguse Vallavalitsus oli teadlik kavandatavast linnuvaatlustorni projektist enne seda, kui projekti algataja pöördus Kaitseministeeriumi poole.
2. Kas vallavalitsus on osalenud projekti ettevalmistamises, aruteludes või koostöös projekti algatajaga ning kui jah, siis millises ulatuses.
3. Kas vallavalitsus on projekti kohta andnud seisukohti, arvamusi või kooskõlastusi ning millises menetluse etapis.
4. Millisel viisil ja millises menetluse etapis on vallal kavas kaasata kohalikke elanikke projekti edasisse menetlusse ning kuidas tagatakse, et kohaliku kogukonna seisukohad võetakse otsuste tegemisel arvesse.
5. Kas vallavalitsus toetab kavandatava linnuvaatlustorni rajamist ning milline on vallavalitsuse ametlik seisukoht käesoleva projekti suhtes.

Kokkuvõte

Leiame, et enne edasiste otsuste tegemist tuleb tagada menetluse läbipaistvus, kohalike elanike sisuline kaasamine ning põhjalik hinnang kavandatava rajatise mõjule nii looduskeskkonnale, kohaliku kogukonna elukeskkonnale kui ka julgeolekule.

Palume käesolevat kollektiivset vastuväidet menetleda ning võtta selles esitatud seisukohti ja ettepanekuid arvesse kõigi edasiste otsuste tegemisel.

Samuti palume meid teavitada käesoleva pöördumise läbivaatamise tulemustest ning edastada kirjalikud vastused käesolevas pöördumises esitatud küsimustele.

Lugupidamisega

Ketsemani, Jaama külade ja Alutaguse piirkonna elanikud

Lisa:

1. Ketsemani, Jaama külade ja Alutaguse piirkonna elanike allkirjaleht.

**Võimalikud asukohad (2
alternatiivi):**

XY: 6547229.34, 710777.83

BL: 59.012077, 27.670575

XY: 6548049.64, 710604.27

BL: 59.019515, 27.668339